

Lotar Rasiński

Dyskurs i władza

Zarys polityki agonistycznej

Spis treści

Przedmowa	9	
Część pierwsza		
TEORIA DYSKURSU JAKO NARZĘDZIE BADAŃ NAD SPOŁECZEŃSTWEM		13
1. Pojęcie dyskursu w poststrukturalizmie – de Saussure, Derrida, Lacan	15	
<i>De Saussure i jego krytycy</i>	17	
<i>Derrida i dekonstrukcja</i>	19	
<i>Lacan i dyskursywne źródła podmiotowości</i>	22	
2. Foucault: dyskurs, archeologia i genealogia	28	
<i>„Stara” i „nowa” historia</i>	28	
<i>Wypowiedź–zdarzenie i pole dyskursu</i>	32	
<i>Wiedza, nauki humanistyczne i formacje dyskursu</i>	36	
<i>Genealogia, ciało i władza</i>	40	
3. Laclau i Mouffe: dyskurs i demokracja	47	
<i>Dyskurs i puste znaczące</i>	47	
<i>Podmiot i reprezentacja</i>	51	
<i>Radykalna i pluralistyczna demokracja</i>	54	
4. Habermas: dyskurs a komunikacja	59	
<i>Zwrot lingwistyczny i de Saussure</i>	59	
<i>Komunikacja, akty mowy i performatywy</i>	62	
<i>Roszczenia, zgoda, umowa</i>	65	
Część druga		
HEGEMONIA, WŁADZA I RACJONALNOŚCI RZĄDZENIA		69
5. Współczesne koncepcje władzy w perspektywie metodologicznej	71	
<i>„Klasyczne” i „nowoczesne” koncepcje władzy</i>	71	
<i>Dyskursywna koncepcja władzy</i>	75	
<i>Normatywność i nowoczesne koncepcje władzy</i>	78	

6.	Teoria hegemonii – od Kautskiego do Laclau	81
	<i>Ortodoksja, rewizjonizm, syndykalizm</i>	82
	<i>Sojusz klasowy i hegemonia</i>	88
	<i>Laclau: hegemonia, partykularność, uniwersalność</i>	94
7.	Foucault o władzy i racjonalnościach rządzenia	98
	<i>Uwagi wstępne: władza-wiedza i „wolny” podmiot</i>	98
	<i>Suwerenność i „hipoteza wojny”</i>	104
	<i>Od dyscypliny do biowładzy</i>	110
	<i>Rządzenie i „racjonalności rządzenia”</i>	118
	<i>Władza pastoralna, racja stanu i liberalizm</i>	123
Część trzecia		
	DYSKURS, POLITYKA, EMANCYPACJA	127
8.	Dyskursywna koncepcja władzy	129
	<i>Tło teoretyczne i jedność dyskursu</i>	130
	<i>Podmiot, władza i hegemonia</i>	133
	<i>Antagonizm, wojna i marksizm</i>	137
9.	Emancypacja poza marksizmem	140
	<i>„Logika emancypacji” i emancypacje Marksa</i>	141
	<i>Emancypacja epistemologiczna, etyczna i religijna</i>	144
	<i>Emancypacja polityczna dziś</i>	148
10.	Foucault i radykalna demokracja	151
	<i>Marksizm i globalne projekty wyzwolenia</i>	152
	<i>Wolność, prawda i intelektualista „wyspecjalizowany”</i>	156
	Nota bibliograficzna	161
	Bibliografia	163
	1. Prace Michela Foucaulta	163
	2. Prace Ernesta Laclau	184
	3. Prace pozostałe	187
	Indeks nazwisk	193